

Kapitola 7

Komodity a sběratelství

Komodity

Každý z vás určitě četl o komoditách článek v novinách nebo o nich v nedávné době alespoň slyšel zmínku v televizních zprávách. Posledních pár let jsou komodity středem zájmu, dalo by se říct, že se z nevýrazného herce stala hvězda. Proč najednou takový zájem? A není to náhodou jenom nějaký podfuk? Než si na tyto otázky odpovíme a pustíme se do debaty, zda jsou v komoditách stále ještě investiční příležitosti, vrátíme se na úplný začátek a vysvětlíme si, co to komodity vlastně jsou a jakou roli hrají v investování.

Jednoduše řečeno, komodity jsou suroviny, které lze vyměnit za jiné suroviny stejného druhu. Chceme-li například koupit galon čisté destilované vody (tedy konkrétní komodity), bude nám asi celkem jedno, kde nebo od koho ji koupíme, pokud to bude to, co chceme. Jediná věc, která nás bude patrně zajímat, bude cena, která se neustále mění v závislosti na mnoha faktorech ovlivňujících nabídku a poptávku po tomto zboží.

Ve světě je asi 20 komoditních burz, kde lze komodity obchodovat. Mezi nejznámější patří burza v Chicagu a v Londýně. Obchodovat je možné v podstatě každou komoditu. Dají se obchodovat kovy (například zlato, platina či titan), ropa, ale také zemědělské komodity (třeba sója, pšenice, kakao, káva, cukr) atd. Komoditní burzy ale tyto komodity neobchodují přímo fyzicky. Dovedete si jistě představit ten chaos na obchodním parketu při obchodování milionů tun zboží denně! Místo toho mezi sebou kupující a prodávající vyjednávají a uzavírají kontrakty o koupi specifického množství konkrétní komodity ve stanovený den a za předem určenou cenu. Kupující musí složit zálohu kolem 5 % a tím obchod stvrzuje. Investování na komoditních burzách má tedy poměrně vysokou tzv. finanční páku – leverage.

Komoditní burzy využívají kupující, kteří skutečně chtějí nakoupit určitou komoditu. Například výrobce kabelů si potřebuje zajistit dostatečnou dodávku mědi, aby mohl uspokojit objednávky zákazníků. Na komoditní burze však také obchodují lidé, kteří nemají vůbec žádný zájem na fyzickém držení dané komodity, to znamená, že nakupují nebo prodávají konkrétní komodity za účelem spekulace. Očekávají, že jejich cena poroste nebo naopak bude klesat, před dnem dodání komodity ji prodají prostřednictvím burzy jinému zájemci a v tom lepším případě inkasují zisk.

Uvedeme názornější příklad. Předpokládejme, že káva se aktuálně obchoduje v ceně 1 USD za libru kávy (1 libra = 0,454 kg) a Mr. Bean nakoupí tzv. „futures“ kontrakt na 10 000 liber kávy v hodnotě 10 000 USD, za který složí zálohu nutnou k uzavření obchodu ve výši pouze 500 USD (futures kontrakt je kontrakt na budoucí dodávku komodity ve sjednaný den, můžete se také potkat s názvem „termínový obchod“). Pokud Mr. Bean provozuje síť kaváren, počká si do zúčtovacího dne, neboli do dne dodání, prodejci doplatí zbytek ceny za dodávku a obdrží 10 000 liber kávy, kterou bude dále prodávat ve svých kavárnách. Ovšem pokud je Mr. Bean obchodník neboli trader, nebude asi mít moc velký zájem na skutečném zakoupení 10 000 liber kávy a futures kontrakt zakoupí čistě z důvodu spekulace na pohyb ceny kávy. Jestliže tedy cena kávy před dnem dodání stoupne, řekněme na 1,1 USD za libru, Mr. Bean prodá kontrakt na 10 000 liber kávy za 11 000 USD a vydělá 1000 dolarů. Nezapomeňme, že složil zálohu 500 dolarů, má tedy zhodnocení ve výši rovných 100 % své investice. Ale pozor, víme, že ceny kolísají a v den dodání se může káva obchodovat také za 0,9 USD za libru a Mr. Bean tak při prodeji futures kontraktu ztratí 1000 dolarů. Jistě, může si kávu ve fyzické podobě nechat dodat a doufat v růst ceny a následný prodej, ale tady bude muset kalkulovat s dodatečnými náklady na dopravu, skladování a nesmí zapomenout také na omezenou trvanlivost zboží.

Další způsob chování na komoditní burze je využití futures kontraktů jako zajištění. Pro ilustraci uvedeme opět názorný příklad. Předpokládejme, že Mr. Bean stále provozuje řetězec svých kaváren a chce si být jistý, že za půl roku nebude muset byznys zavřít z důvodu nečekaného zvýšení cen kávy. Aby se proti této události pojistil, může si koupit futures kontrakt opravňující ho koupit za šest měsíců sjednané množství kávy za předem stanovenou cenu. Tak bude Mr. Bean s jistotou znát cenu základní suroviny pro svoje podnikání na určitou dobu dopředu a bude moci přesněji kalkulovat maloobchodní cenu kávy a lépe řídit chod firmy a její profit.

To byly tedy v kostce základní informace o tom, co to jsou komodity, jak se obchodují, proč se obchodují a kdo s nimi obchoduje.

Základem všech komoditních obchodů je rovnováha nabídky a poptávky, a tím je také určována cena komodit. Nadbytek nabídky tlačí ceny dolů a naopak nedostatek a vysoká poptávka je žene nahoru. Proto vidíme v komoditách velké investiční příležitosti. Jestliže bude světová dodávka dané komodity stoupat ročně o 5 % (protože budou například objevena nová naleziště, otevřou se nové doly, zvýší se produkce stávajících dolů, zvýší se recyklace apod.) a celková poptávka se po stejné komoditě zvýší ročně na 15 %, je jasné, že poptávka poroste a bude pokračovat v růstu, dokud nebude dosaženo nové rovnováhy v nabídce a poptávce.

Jako příklad použijeme ropu. Odhaduje se, že světová poptávka po ropě během první čtvrtiny 21. století stoupne o 50 procent. Většina této poptávky přichází a nadále bude přicházet z Asie – hlavně z Číny a Indie, jejichž průmysl je po této surovině doslova lačný v důsledku růstu tamních ekonomik. Bohužel se však očekává jen mírné zvýšení světové

dodávky ropy. Je tedy jasné, že cena ropy poroste minimálně dalších deset let, dokud nenaštane zásadní průlom v alternativních zdrojích energie, které poptávku po ropě sníží.

Přestože ceny komodit vylétly přes 100 % od roku 2000 – jak uvádí Commodity Price Index, publikovaný každý týden v časopise *The Economist* – věříme, že jsou stále na začátku růstového období, které podle našich odhadů požene ceny nahoru po dobu více než deseti let.

Pokračující industrializace BRIC ekonomik (Brazílie, Rusko, Indie a Čína), o kterých hovoříme v kapitole šest, bude vytvářet nebývalý tlak na poptávku určitých druhů komodit, a protože dostupnost většiny z nich je limitovaná, zákonitě to musí vést k růstu jejich ceny. Stejná situace podle nás nastane i v oblasti tak zvaných „soft“ komodit (tj. drahé kovy – zlato, platina, měď a jiné, ale také zemědělské komodity – bavlna, pšenice, kakao atd.).

Ano, jak správně tušíte, jsme velcí příznivci investic do komodit, přestože tato oblast byla v posledních letech značně medializovaná. Tady je pět našich důvodů, proč říkáme „ano“ komoditám.

Důvod 1

Komodity jsou pojistka proti inflaci. Inflace roste tak rychle, že ubírá téměř veškerou kupní sílu našim těžce vydělaným penězům (i když oficiální statistiky hovoří jinak). Jen se podívejte, kolik si můžete koupit za dolar nebo libru dnes a kolik stejného zboží jste dostali před deseti lety. Za to můžete „poděkovat“ právě inflaci. Ceny komodit vliv inflace přibrzdí tím, jak jsou vázány na reálná, fyzická aktiva, která mají omezené zásoby, na rozdíl od hotových peněz – centrální banka může nechat vytisknout tolik bankovek, kolik je potřeba k financování „vládního nákupního seznamu“ a k pokrytí jakéhokoliv nedostatku v daňové oblasti.

Důvod 2

Poptávka po komoditách neustále poroste. Jak jsme již zmínili dříve, ekonomické probuzení zemí BRIC, především Číny a Indie, které jsou domovem téměř 60 % světové populace, požene poptávku po komoditách stále výš. Čína nemá téměř žádné vlastní suroviny a musí spoléhat na dovoz, aby mohla pokračovat v rozvoji své ekonomiky a průmyslu. Například už nyní je největším světovým dovozcem oceli a druhým největším dovozcem ropy, hned za USA (v době, kdy čtete tuto knihu, je už možná první).

Důvod 3

Komodity zapadají do strategie investiční diverzifikace. Neexistuje téměř žádná korelace, tedy vzájemný vztah, mezi cenou komodit a jiným typem investic, například akciemi, dluhopisy nebo nemovitostmi. Pokud by se tedy dostaly tyto investice do problémů, budete mít alespoň část v něčem, co není příliš ovlivněno.

Důvod 4

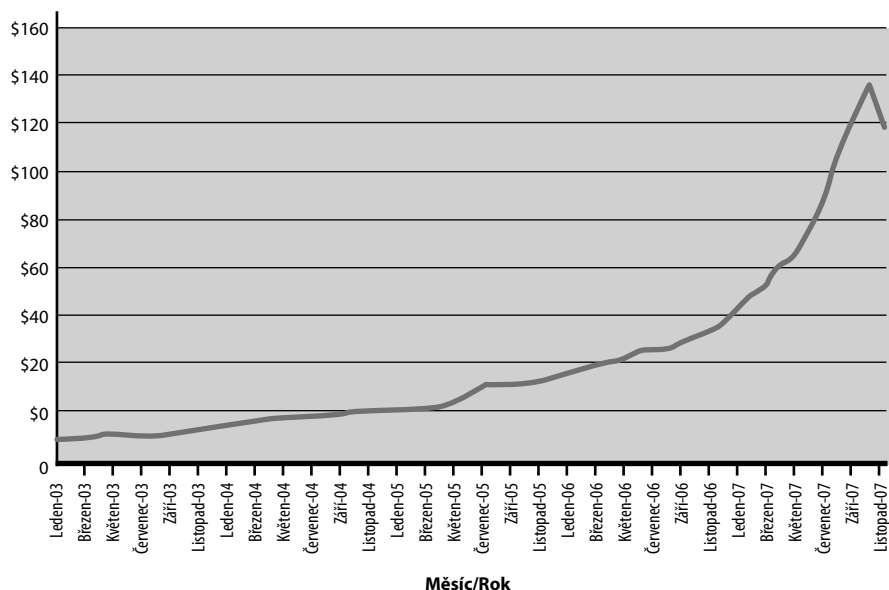
V komoditách se odehrává 25 % světového obchodu, jde tedy o zavedený a fungující systém, který bude nadále významnou oporou světové ekonomiky.

Důvod 5

Pro drobné investory, jako jsme i my, jsou komodity novou investiční oblastí. Donedávna byl tento způsob investic vyhrazen jen velkým institucím.

Abychom vám ilustrovali možnosti, jaké komodity nabízí, sestavili jsme investiční rozbor jedné konkrétní komodity, která od roku 2005 zaznamenala skutečně pozoruhodné výsledky – a sice uran. I když jsme uran nezařadili do našich investičních *nápadů*, tato komodita stále vykazuje známky růstu. To je informace jen tak na okraj pro ty, kdo by do uranu chtěli investovat.

Vývoj ceny uranu od ledna 2003 do července 2007

Zdroj: The Ux Consulting Company LLC

Uran je poněkud kontroverzní prvek – může se použít jak pro dobro, tak bohužel i pro zlo. Může být tedy efektivním, čistým a levným zdrojem energie, ale může se také použít k výrobě jaderných zbraní. Mimochodem, to je také mrtvý bod všech politických jednání mezi Íránem a zbytkem světa. Írán tvrdí, že zkoumá výrobu elektrické energie z jádra, zatímco zbytek světa je přesvědčen, že jde jen o výmluvy k zakrytí pokusů o výrobu jaderných zbraní, zvláště když k tomu přičteme fakt, že Írán má třetí největší zásoby ropy na světě, takže nemá moc zapotřebí hledat alternativní zdroje energie.

Uran je neuvěřitelně efektivní a čistý zdroj energie. Energie vyráběná z jádra činí 16 % světové dodávky elektrické energie a během příštích deseti let by se toto procento mělo výrazně zvýšit. Některé země jsou zastánci jaderné energie, jiné ji naopak zavrhují. Například Francie je jejím velkým příznivcem a na svém území má postaveno 59 jaderných elektráren, které do francouzské sítě dodávají kolem 80 % elektrické energie. Na jejich provoz Francie spotřebuje kolem 10 000 tun uranu.

Možná pro vás bude překvapením, že co se týká celkové produkce energie z jádra, na prvním místě ve světě jsou USA, Francie na druhém, následovaná Japonskem. Údaje IAEA (the International Atomic Energy Agency – Mezinárodní agentura pro atomovou energii) z roku 2007 říkají, že ve světě je 435 jaderných elektráren v 31 zemích.

Současná světová roční produkce uranu je kolem 50 000 tun, což sotva stačí na pokrytí 60 % světové poptávky. Zbývající část se získává recyklováním použitých palivových prutů z jaderných elektráren, využíváním zásob a likvidací jaderných zbraní z dob studené války. Tyto zdroje však pomalu dochází.

Při porovnání stejného množství uranu s uhlím zjistíme, že uran je schopný vyrobit téměř dva a půl milionkrát více energie, a to bez emisí oxidu uhličitého. Lidstvo zatím neobjevilo levnější a čistější zdroj, který by byl schopen se mu vyrovnat. Mnozí určitě namítnou, že jaderná energie je extrémně nebezpečná a zanechává radioaktivní odpad, který se rozkládá tisíce let. Ano, slovo „jaderná“ energie vyvolává ve většině z nás negativní asociace spojené s ničením, smrtí a jadernou bombou, ale jaderná energie má naprosto odlišné využití. Pravda, nechvalně známá havárie černobylské atomové elektrárny v roce 1986 tomuto způsobu výroby energie neudělala příliš dobré jméno. Je však potřeba říci, že elektrárna v Černobylu měla nedostatky jak po konstrukční stránce, tak nedostatečně vyřešený proces havarijního odstavení provozu. Současné jaderné elektrárny se konstruují zcela odlišně a s velkým důrazem na bezpečnost provozu, který by neměl dovolit opakování takové katastrofy. Je také pravda, že jaderný odpad ve formě plutonia není příliš žádoucí vedlejší produkt při výrobě energie z jádra a jeho likvidace oprávněně vyvolává vážné obavy a znepokojení veřejnosti. Vzhledem k vysoké radioaktivitě s poločasem rozpadu kolem 25 000 let spočívá současný způsob likvidace jaderného odpadu v jeho bezpečném uložení do speciálních kontejnerů, které zabraňují úniku radiace, a zakopáním hluboko na dně oceánu. Tento způsob nepochybně není ideální, ale na druhou stranu není množství odpadu produkovaného jadernými elektrárnami příliš vysoké. Snad v blízké budoucnosti nastane průlom ve způsobu likvidace tohoto odpadu (například snížením radiace chemickou cestou), což by výrazně podpořilo hlasy pro tento způsob výroby energie.

Největší světoví producenti uranu jsou Kanada, Austrálie a Kazachstán. Jen tyto tři země si za rok 2006 připsaly 58 % světové těžby uranu. V tabulce níže uvádíme seznam společností zabývajících se těžbou uranu.

Společnost	Těžba uranu v tunách	Procento těžby
Cameco	8 249	21
Rio Tinto	7 093	18
Areva	5 272	13
KazAtomProm	3 699	9
TVEL	3 262	8
BHP Billiton	2 868	7
Navoi	2 260	6
Uranium One	1 000	3
Total	33 704	86

Nápad # 9

Náš další investiční *nápad*, jak již jistě tušíte, jsou komodity. Všechno se točí kolem nabídky a poptávky. Poptávka neustále stoupá a není plně uspokojována, stoupají tedy i ceny komodit. Kdy se to zastaví? Bezpochyby ještě pár let potrvá, než začne nabídka vyrovnávat poptávku a ceny se začnou snižovat. Ceny komodit se obvykle pohybují ve 20 až 30letých cyklech, a to z toho důvodu, že nějaký čas trvá, než se na trh zajistí nové dodávky. Spousta komodit se teprve odrazila od svého cenového dna, takže průmysl zatím nemá žádné pohnutky k investicím do nových technologií nebo hledání nových zdrojů. V současné době se nacházíme odhadem v pátém roce nového cyklu, nové zdroje tedy asi hned tak neuvidíme a pokles cen nastává většinou až ke konci cyklu. Otevřít nový důl také nelze jen tak přes noc. Od nápadu přes hledání nalezišť a zahájení těžby až po dodání suroviny na trh vede často cesta dlouhá několik let.

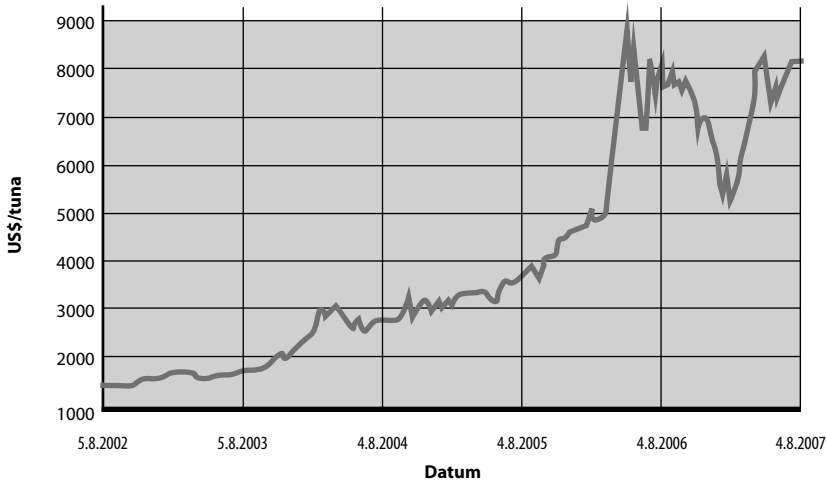
Nedostatek dodávky, který můžeme dnes pozorovat, má přímou souvislost s prudce se zvyšující světovou poptávkou. Vypělé a nově vznikající ekonomiky nakupují stále více různých komodit, ale tahounem, ženoucím poptávku nahoru, je Čína. Jak jsme již několikrát zmínili dříve, Čína je největším světovým spotřebitelem oceli a druhým největším spotřebitelem ropy. A to je teprve na počátku modernizace své obrovské a hustě obydlené země. Mnohá města se teprve začala rozvíjet (viz kapitola 6 o zemích BRIC), mohutná poptávka po všech různých surovinách a materiálech potřebných k nasycení tohoto růstu tedy určitě jen tak rychle nepoleví.

Také další nové ekonomiky požadují mnoho surovin, i když ne tak hladově jako Čína: většina východní Asie zažívá nejlepší růst od asijské finanční krize v letech 1997–1998, která doslova srazila jejich ekonomiku na kolena. Také jsou tu Indie a Jižní Amerika, které prochází obdobím růstu, a potřebují k tomu suroviny.

Náš další investiční nápad se týká investování do konkrétního druhu komodity, a sice barevných kovů. Konkrétně máme na mysli měď a zinek. Ptáte se proč? Jednak pokračující industrializace na suroviny chudé Číny a v menším rozsahu také Indie, Jižní Ameriky a ji-

hovýchodní Asie bude hnát poptávku po těchto kovech po dobu příštích deseti let nahoru a dále – dodávka těchto kovů na trh je velmi omezená.

Měď

Zdroj: Londýnská burza kovů (otištěno se svolením www.lme.com)

Jak můžete vidět na grafu, v posledních pěti letech cena mědi pozoruhodně rostla a nemyslete si, že růst je u konce.

Na rozdíl od některých jiných komodit není měď tak vzácná a tudíž se nenakupuje do zásob, podobně jako zlato nebo platina. Právě naopak, podle Copper Development Association (Společnost pro rozvoj mědi, se sídlem v USA) se odhadují světové zásoby mědi na zhruba 5,8 bilionů liber (cca 2,6 miliard tun) a vytěženo bylo zatím jen kolem 12 procent.

Možná si právě říkáte, že když jsou tak velké zásoby mědi, proč by měla zdražovat? Důvodem je právě rychlost těžby, která není dostatečná k uspokojení stále vzrůstající poptávky a pravděpodobně nikdy nebude. Již sto let totiž nebylo objeveno žádné nové významné naleziště mědi.

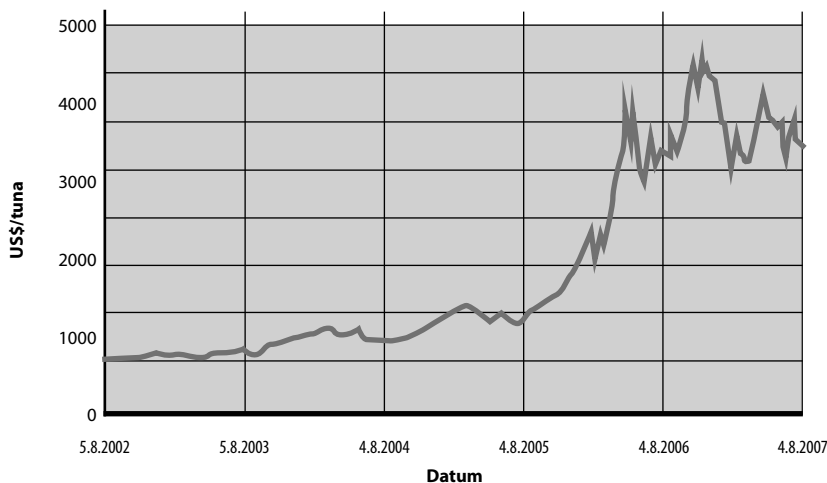
Měď má širokou škálu použití a je třetím nejpoužívanějším kovem. Používá se při výrobě elektrických a elektronických výrobků, dopravních zařízení a různých spotřebitelských výrobků. Je doslova páteří telekomunikačních zařízení. Nekonečné kilometry měděných drátů nám pomáhají být spolu navzájem v kontaktu. Celková délka měděných drátů použitých v telekomunikacích by několikrát omotala zeměkouli. Měď také najdete v každém domě v podobě elektroinstalací, instalatérství a topenářství. Jen si představte všechny ty nové domy a budovy, které se staví všude ve světě, zvláště v Číně, která má přes sto měst s populací nad milion obyvatel. Představte si elektrickou síť budovanou v těchto městech a zemích. Poptávka po mědi stále více poroste a nevypadá to, že by se za ni objevila nová

srovnatelná náhrada. Měď je poddajná, dobře kujná, odolná proti korozi a má výbornou elektrickou vodivost (v tom ji předčí jen stříbro). A jen tak mimochodem, mosaz se vyrábí z mědi a zinku a má také široké využití, zvláště při výrobě dekorací a kování pro obytné a komerční využití, například dveřní kliky a panty, klepadla, zábradlí.

I když zemí těžících měď je několik, největším světovým producentem je Chile (většina dolů vlastní státní firma Codelco), které pokrývá více než třetinu světové poptávky. Pro Chile je měď to, co ropa pro Saúdskou Arábii. V posledních letech však chilská produkce poklesla, a to hned z několika důvodů; k těm nejzávažnějším patří stávky horníků a silné zemětřesení v červnu 2005 (o síle 7,8 RichtEROVY stupnice). Dalšími zeměmi těžícími měď jsou USA, Kanada, Rusko, Peru a Austrálie.

Jak tedy postupovat při investování do mědi? I když možná víte, jak se prakticky komoditní kontrakty obchodují, v tomto případě nedoporučujeme nakupovat futures kontrakty na měď. Vhodnější je investovat spíše prostřednictvím fondů zaměřených na kovy nebo investovat do velké a stabilní důlní společnosti – americké, kanadské nebo australské – a pokud jste hodně odvážní, tak i do jihoafrické.

Zinek

Zdroj: Londýnská burza kovů (otištěno se svolením www.lme.com)

Zinek je další barevný kov, u kterého předpokládáme vzrůst ceny v důsledku pokračujícího rozvoje nových ekonomik, zejména v zemích BRIC. Jak vidíte na výše uvedeném grafu, cena zinku v posledních letech také zajímavě rostla, podobně jako u mědi. Zinek se také používá při výrobě mosazi, ale jaké je jeho další využití?

Největší a nejdůležitější použití zinku je při galvanizaci železa a oceli. Jak víme, železo (přidáním uhlíku se ze železa vyrábí ocel) a ocel mají mnoho využití, ale jejich největší

slabostí je oxidace, pokud jsou delší dobu vystaveny působení ovzduší. Železo totiž reaguje s kyslíkem obsaženým ve vzduchu. A tady přichází na pomoc právě zinek, který se na železo či ocel nanese v podobě tenké ochranné vrstvy. Aniž bychom vás nutili k opakování školní látky z chemie, stačí, když řekneme, že zinek reaguje s kyslíkem mnohem snadněji než železo, čímž vlastně „obětuje“ sám sebe a zabrání oxidaci železa. Vrstva zinku samozřejmě po čase také zoxiduje, ale to záleží na síle nanesené vrstvy zinku a agresivitě prostředí.

Zinek se také používá k výrobě anod u baterií (kladného konce), ale i při vstřikovacím způsobu zhotovování odlitků, hlavně v automobilovém průmyslu.

Po železu, hliníku a mědi je zinek čtvrtý nejpoužívanější kov.

Pokud nemůžete najít fond zaměřený na barevné kovy, který by vám vyhovoval, můžete investovat přímo do zinku. Opět bychom ale nedoporučovali přímou koupi futures kontraktů na zinek, spíše se podívejte po ETF sledujících cenu zinku. Jeden takový fond se obchoduje na Londýnské akciové burze pod symbolem ZINC. V Kanadě je zase registrovaná společnost s názvem Canadian Zinc Corporation (obchodovaná pod symbolem CZN), webové stránky firmy jsou www.canadianzinc.com.

Společností, která stojí za úvahu, může být také australská Kagara Zinc Limited, obchodovaná pod symbolem KZL, webové stránky www.kagara.com.au.

Platina

Chceme zmínit rovněž platinu, a to čistě kvůli její vzácnosti, i když ji sami nemáme přímo zahrnutou do našich *nápadů*. Platina je nejvzácnější z cenných kovů, asi třicetkrát vzácnější než zlato. Kdyby se vám podařilo naplnit platinou padesátimetrový olympijský plavecký bazén, bylo by jí tam sotva po kotníky. Celosvětová roční dodávka platiny na trh se pohybuje mezi 100 až 130 tunami. Téměř všechna světová ložiska platiny jsou jen ve čtyřech zemích světa: na prvním místě je Jižní Afrika (která má kolem 80 % světových zásob), následuje Rusko, Kanada a USA. Žádné jiné rezervy platiny ve světě již nejsou, její nabídku tedy nelze regulovat podobně jako u diamantů.

Roční spotřeba platiny se dělí do tří skupin: 50 % průmyslové použití, 40 % klenotnictví a 10 % investiční záměry.

Platina bývá často zakomponovaná do některých komoditních fondů, ale pokud byste takové nenašli nebo chtěli investovat do platiny přímo, podívejte se na tyto společnosti:

Anglo Platinum (symbol AMS) – společnost sice registrovaná na Jihoafrické akciové burze, ale operuje a provádí průzkumy všude po světě, včetně momentálně rizikové, ale snad jednou zajímavé Zimbabwe. Webové stránky: www.angloplatinum.com.

Aquarius Platinum – společnost registrovaná hned na třech akciových burzách – v Austrálii, Londýně a Jižní Africe (pokaždé pod symbolem AQP). Působí převážně v Jižní Africe, ale také v Zimbabwe. Kromě platiny těží paladium, rhodium, ruthenium, iridium a osmium. Webové stránky: www.aquariusplatinum.com.

Tolik tedy pár investičních tipů pro zájemce o přímé investice do platiny.

Zlato

I když ani zlato nemáme v našich *nápadech*, ve zkratce se o něm zmíníme, protože si myslíme, že může být rozumnou a stabilní součástí investičního portfolia.

Zlato je světově dlouhodobě uznávaná měna s omezenými zásobami. Bývá tradičně bezpečným přístavem v dobách nejistoty a mnoho z nás v anglosaských zemích čelí choulostivému ekonomickému balancování: na jedné straně jsou inflační tlaky v důsledku snahy centrálních bank ponechávat úrokové míry nízké se záměrem stimulace výdajů a utrácení, na straně druhé máme celosvětově sjednocený finanční systém, který je těžce zadlužen a snadno zranitelný právě z důvodů růstu úroků (jak vám jistě potvrdí každý, kdo splácí hypotéku nebo půjčku).

Při prvních známkách potíží je zlato bezpečnou únikovou cestou, profituje tedy z ekonomické nejistoty.

Pokud se zajímáte o investici do zlata, máte na výběr z velkého množství společností. Je však nutné věnovat dostatek času jejich prověřování. V opačném případě je podle nás přímá investice do těžebních firem mnohem rizikovější než koupě zlata jako hotového produktu. Těžba zlata je totiž vysoce rizikový podnik a riziko ztráty vašich peněz tady existuje. Může se totiž například stát, že se důl již po šesti měsících těžby ukáže jako vytěžený, navzdory průzkumům a kalkulacím na počátku. Proto bychom doporučili spíše investici do koše těžebních společností, diverzifikujete tím riziko.

Níže uvedené tři fondy sledují ceny zlata:

Central Fund of Canada Limited (symbol CEF) – specializovaná společnost, která má většinu majetku drženou přímo ve zlatých a stříbrných cihlách. K 31. říjnu 2006 bylo v těchto aktivech 98,2 %. Minimální požadavek Central Fund je držet 90 % aktiv v těchto drahých kovech, z toho 85 % musí být ve fyzické podobě.

iShares COMEX Gold Trust (symbol IAU) – fond, který sleduje denní pohyby ceny zlata. Smysl tohoto fondu je vyměnit zlato převedené do fondu za akcie (iShares = iAkcie). Každá taková akcie tedy reprezentuje podíl na čisté hodnotě aktiv fondu.

Street TRACKS Gold Trust (symbol GLD) – investiční záměr fondu jsou akcie odrážející ceny zlatých cihel. Akcie jsou nabízeny investorům jako příležitost podílení se na trhu zlata prostřednictvím cenných papírů.

Sběratelství

Sběratelství je zajímavá investiční kategorie, která však rozhodně není pro každého. Sbírají se obvykle předměty, které jsou něčím jedinečné, jsou pouze v omezeném množství nebo módní a jsou považovány za umělecká díla. Někteří lidé tyto předměty kupují proto, aby si je mohli doma vystavit a obdivovat je, zatímco jiní je kupují za účelem investice s vidinou pozdějšího prodeje a zisku. Vzhledem k tomu, že hlavní téma této knihy je vytváření a budování finanční jistoty, bude nás zajímat spíše druhý důvod.

Vlna aktivity v oblasti sběratelství je typickým znakem vrcholu ekonomického cyklu a nedávno vydaný seznam prodejních cen uměleckých předmětů, které sběratelé zaplatili, nás vede k přesvědčení, že opravdu na vrcholu ekonomického cyklu jsme. Například obraz Jacksona Pollocka byl v roce 2006 prodán za více než 140 milionů USD. Další dva obrazy, jeden od Willema de Kooninga a druhý od Gustava Klimta, se v tomtéž roce prodaly také za cenu kolem 140 milionů USD. Předchozí záznam však říká, že v roce 1990 byl za tuto cenu prodán mnohem cennější obraz Vincenta van Gogha.

Podle nás tento způsob investice není ideální. V díle „leží“ peníze, které by mohly být využity pro další investování. Když to zlehčíme, jak dlouho byste se museli dívat na obraz, abyste dostali pocit, že se vám těch 140 milionů dolarů vrátilo? Asi hodně dlouho!

Samozřejmě neočekáváme, že máte někde pohozených volných 140 milionů dolarů a přemýšlíte, jak je utopíte v umění. Pokud byste je měli, asi byste nečetli knížku o tom, jak budovat bohatství a finanční jistotu. Jen jsme vám chtěli výše uvedenými příklady ilustrovat, jak zdánlivě „náladové“ jsou ceny uměleckých předmětů. Myslíme si, že pro drobného investora jsou příliš nepředvídatelné a volatilní.

Pokud je však vaší vášní nějaký konkrétní druh sběratelství, určitě vás nechceme odrazovat, ale než cokoliv podniknete, pokračujte prosím ve čtení a věnujte pozornost našemu varování.

Investor do umění a do sběratelství vůbec musí před investicí věnovat dostatek času důkladné přípravě. Na rozdíl od jiných druhů investic, ocenění sbírek a jednotlivých předmětů v nich je silně subjektivní a možnosti koupě či prodeje jsou mnohem více limitované. Jinými slovy jsou nelikvidní, tedy ne příliš snadno zpeněžitelné, a to může způsobit značné potíže. Když například vlastníte sbírku nebo umělecký kus, který najednou přestane být tak zvaně „v kurzu“, zbavit se pak takového předmětu je v této situaci mnohem obtížnější a obvykle i ztrátovější, než je tomu u akcií nebo dluhopisů.

Ale pokud jste naopak investovali opravdu moudře, vaše investice může vzrůst na hodnotě velmi rychle a pokud se stane módní záležitostí, na aukci se vám může podařit vydražit ji za zajímavou cenu. Tady je důležité vyzdvihnout subjektivní pohled na cenu předmětu, která je téměř vždy mnohonásobně vyšší než její původní hodnota. Například takový „bezcný“ obraz Picassa je v podstatě „vyroben“ jen z plátna a barev. Cena díla se pak odvíjí od toho, kolik je kupec ochoten zaplatit. Podobně je tomu tak u všech sběratelských předmětů, ať už to jsou starožitnosti, známky, víno, umění, klenoty, komiksy, baseballové karty, perské koberce nebo historická auta.

Pokud tedy nemáte skutečný zájem o sběratelství a není to váš koníček, doporučujeme zdaleka se vyhnout investicím do této oblasti. Snadno totiž můžete koupit špatný předmět, zaplatit špatnou cenu nebo se dokonce stát obětí podvodu.

Jestliže stále čtete tuto pasáž, pak předpokládáme, že jste asi vášniví sběratelé a rádi byste věděli, jak proměnit tuto vášně v profit.

Zaprvé, pojďme si společně ještě jednou zopakovat klíčové body této části, abyste se sami ujistili, že víte, do čeho jdete:

- Sběratelství je jedním z nejrizikovějších typů investování.
- Jednotlivé předměty, ale i celé sbírky, jsou obtížně likvidní – nikde nemáte záruku, že najdete kupce, který vám zaplatí alespoň stejnou cenu, za kterou jste předmět koupili.
- Sběratelství je částečně citlivé k všeobecné ekonomické situaci.
- Ceny ve sběratelství jsou určovány různými faktory, například ojedinělostí předmětu, stavem, stářím nebo módou. Cena je pak to, co je ochoten kupující za předmět zaplatit.
- Nekupujte nic, dokud jste si neudělali pečlivý průzkum. Pročtěte dostupné knihy a časopisy, zúčastněte se aukcí, navštivte antikvariáty, prosurfujte internet.
- Úspěšní sběratelé jsou obvykle velmi zanícení do kousků svých sbírek. Ale pozor! Nelpěte příliš emocionálně na žádném předmětu a neplaťte za něj zbytečně mnoho.

Jako základní pravidlo doporučujeme neinvestovat do sbírek víc než 5 % vašeho portfolia, a to i v případě, že dané oblasti rozumíte a víte, co děláte. Netvrdíme, že jsme experti na sběratelství, ale oběma se nám podařilo dobře zainvestovat v oblasti umění a vína.

Pokud chcete investovat do umění, měli byste nejdříve navštívit pár aukcí, abyste dostali takřkajíc cit pro věc. Aukční síně jsou oblíbeným místem pro prodej uměleckých předmětů, hlavně obrazů, které tvoří celosvětově kolem dvou třetin jejich tržeb. Pokud nevíte, kde je nejbližší aukční síň vašemu bydlišti, naprosto vyčerpávající seznam najdete na www.artnet.com/AuctionHouseDirectory/index.asp. Hlavní stránka www.artnet.com je také výtečný zdroj informací pro ty, kteří se zajímají o investici do umění. Najdete tam vše: od současných trendů přes nadcházející aukce, ceny děl, umělce až po seznam galerií.

U vína můžete zvolit buď investici do vinného investičního fondu, nebo přímo fyzicky zakoupit kolekci vín, o kterých jste přesvědčeni, že postupem doby vzrostou na ceně. Bordeaux je asi nejpopulárnější víno, do kterého se investuje, hlavně pro jeho vysoce kvalitní ročníky, limitované zásoby a silné povědomí o značce. Pár vinných fondů, které jsou přístupné drobným investorům a jež stojí za zmínku, jsou The Wine Investment Fund a The Fine Wine Fund. Jde o klasické pětileté uzavřené investiční fondy, což znamená, že jestliže do fondu zainvestujete, nemůžete své peníze vybrat dříve než po vypršení pětileté „životnosti“ fondu, kdy by částka k výplatě měla být vyšší než vaše počáteční investice.

Zkušenosti nám říkají, že mezi výkonností akcií a dluhopisů a fondy vín není žádný vzájemný vztah, tím pádem tato investice může být považována za způsob rozdělení rizik v investičním portfoliu.

Další podrobné informace o investicích do vína naleznete na webových stránkách The Wine Investment Fund: www.wineinvestmentfund.com a The Fine Wine Fund: www.thefinewinefund.com. Minimální investice u těchto fondů je 10 000 britských liber. Je potřeba tedy předem určit, zda tato suma není víc než pět procent vašeho investičního portfolia, jinak byste se zbytečně vystavili velkému riziku investice do jednoho typu aktiv, v tomto případě obzvlášť rizikového, jakým sběratelství bezpochyby je.